

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Искра Б.Христова-Балканска, Секция „Международни икономически отношения“ при Институт за икономически изследвания при Българска академия на науките“ (ИИИ БАН)

Член на Научно жури, съгласно Заповед № на Ректора на ВСУ Варненския университет „Черноризец Храбър“, относно дисертационния труд на тема **„ИНТЕГРАЦИЯТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ И БАНКОВИ ПОСРЕДНИЦИ – МЕЖДУНАРОДНИ АСПЕКТИ“**, разработен от **Грета Тихомирова Овчарова**, докторант на самостоятелна подготовка в катедра “Икономика” при факултет “Международна икономика и администрация” на ВСУ „Черноризец Храбър” и с научен ръководител **Доц. д-р Виржиния Иванова**, за присъждане на образователната и научна степен „доктор” Професионално направление 3.8 „Икономика“, Докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“.

1. Информация за дисертанта

Грета Овчарова е магистър по Финансово-счетоводен мениджмънт от НБУ, и по Застраховане и социално дело от УНСС. От 16.09.2020 г. и към момента докторантът работи в Уникредит Булбанк АД „Финанси и застраховане“ като Мениджър бизнес клиенти.

2. Оценка на резултатите и приносите на кандидата

Дисертационният труд е посветен на важен проблем, касаещ стабилността на банково-финансовата система, а именно консолидирането на банковия и на застрахователния капитал. Обект на дисертационния труд е задълбочаването на финансовото посредничество в областта на банковата и застрахователната дейност, а предмет е развитието на нови видове финансови продукти. Основните цели на дисертационния труд показват

консолидирането на търговските банки и на застрахователните компании, насочени към намаляване на риска за клиентите, към постигането на по-високи ценови равнища, към диверсифициране на застрахователните продукти.

Отвореността на българската икономика към международните търговски и финансови пазари оказват силно влияние върху българския финансов сектор и върху връзките между търговските банки и застрахователните компании. Универсалните търговски банки съчетават предоставянето на различни финансови услуги, между които застраховки, които гарантират сигурността на застрахователя и на застрахованите лица по линия на диференциране на улесненията на клиентската база на банката. Това позволява все по-дълбокото интегриране на финансовия сектор и борба за по-високи пазарни дялове на международните финансови пазари.

Промяната в международното застраховане се дължи на следните основни явления: нестабилната икономика и финансови пазари особено след глобалната финансова криза (2008 г.) и дългосрочното поддържане на ниски лихвени проценти; цифровизацията на банково-финансовата сфера; промяна в изискванията на застрахованите лица; промяната в регулациите на застрахователната дейност на национално и международно равнище.

В първа глава се изяснява същността на банковата система, видовете банкови продукти и услуги, особеностите на застрахователния пазар. Втора глава е посветена на финансовото посредничество и на връзките между банковите и застрахователните услуги. По специално внимание се отделя на ролята и моделите на финансово посредничество. Класифицирани са специфичните застрахователни услуги в банково-финансовата сфера. Трета глава се основава на емпирично изследване относно нагласите на потребителите към банковото застраховане.

3. Приноси на дисертационния труд

- Структурата на изложението е логична, с доказани връзки и зависимости между отделните части. Дефинирани са основната теза, целите и задачите на изследователския труд, ползваната методология и методики за извършване и обосноваване на резултатите от разработката.
- Застъпени са теоретичните основи на банково-застрахователното дело, както и формите на съвместна дейност и усъвършенстване на застрахователните и банковите продукти. Сравнителният анализ на организационните форми и модели на финансово посредничество допринасят за изясняване на разширената дейност на търговските банки при търговията на застрахователни продукти.
- Проведеното емпиричното изследване, основано на оригинално анкетно проучване към потребителите на банкови и застрахователни продукти и услуги в България, допринася за потвърждаването на основните цели на дисертационния труд.

4. Критични оценки, забележки и препоръки

- Бих препоръчала на докторанта да насочи вниманието си към съвременните теории за интеграция на банковия със застрахователния капитал. Пожелавам, при следващи разработки, да се задълбочат изследванията върху съвременните форми на банково-застрахователната дейност, която се развива в условия на дигитализация и консолидиране на банковия капитал.
- Дисертационният труд се нуждае от прецизиране на финансовите понятия и да отпаднат твърдения като „авторова дефиниция за банковата дейност“. Желателно е вниманието да се съсредоточи върху дейността на универсалните банки и тяхната роля в застраховането,

защото те са едно от проявленията за дълбоките изменения в банково-финансовата сфера на европейско и международно равнище.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и на авторехерата

Съгласно изискванията, по темата на дисертационния труд, докторантът е публикувал 4 статии в сборници, публикувани от ВСУ „Черноризец Храбър“. Представените самостоятелни публикации доказват реални резултати от дисертационния труд и му осигуряват достатъчна публична представителност. Представеният автореферат е в обем 42 с. и коректно резюмира съдържанието на основните структурни части на дисертационния труд, както и основните резултати от изследването. Посочени са 5 основни приноси в автореферата.

6. Заключение на становището

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

На основата на посочените в предшестващите редове положителни резултати на докторската дисертация, потвърждавам съгласие за присъждането на образователна и научна степен „доктор“ по Професионално направление 3.8 „Икономика“, Докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“ на Грета Тихомирова Овчарова, докторант на самостоятелна подготовка в катедра “Икономика” при факултет “Международна икономика и администрация” на ВСУ „Черноризец Храбър”.

1.08.2022

София

Написал становището:

Проф. д-р Искра Христова-Балканска